

Diakonija Kristaus sampratos šviesoje

Diakonija moko sekti Jėzumi Kristumi ir tuo pat metu eiti kartu su savo artimu per visas gyvenimo negandas ir sunkumus nuo pat kūdikystės iki mirties. Kitais žodžiais tariant, diakonija moko lydėti savo artimą, jį mylėti ir globoti. Mes gyvename su Kristumi tol, kol bendraujame ir rūpinamės gyvenimo nuskriaustais žmonėmis. Tai yra tikrojo tikėjimo pamatas – tikėjimo, kuris kuria geresnį pasaulį. Jėzus mūsų laukia ten, kur mes nesitikime Jo sutikti, kur mes Jo nepastebime. Dievas mus kalbina mus supančių žmonių lūpomis. Taip jis mus randa ir nuolat yra tarp mūsų. Jis kalba alkstančiųjų, ištroškusiųjų, svetimšalių, vargšų, kalinčiųjų, ligų ir karo negandų kamuojamų žmonių lūpomis. Jis kalba jaunuolio, siekiančio pažinimo, moters, trokštančios kitų pagarbos, vienišo žmogaus – visų šių žmonių lūpomis kalba Jėzus Kristus. Meilė taps vienintele jėga, nulemsiančia Jėzaus mokymo įsikūnijimą. Jis save atskleidžia per pasaulio bejėgystę, o ne demonstruodamas valdžią ir galią.

Šiandien daugybė žmonių jaučiasi užmiršti ir likę nuošaly nuo pagrindinio gyvenimo srauto ir visuomenės. Ta pati lemtis ištinka ir tuos, kurie atskiriami nuo kitų dėl koronaviruso pandemijos ir dėl neigiamų vertinimų. Pasekmė – vienatvė ir izoliacija, kelianti naujų problemų. Atskirumas, gyvenimo kryžkelės ir įvairios gyvenimo krizės tampa vis dažnesnės ir gilesnės, o žmonių bendravimo laukas nuolat siaurėja. Tai ypač paliečia ligonius, krizę išgyvenančius žmones, vaikus ir senelius, nes jie negali rodyti iniciatyvos ir užmegzti ryšių. Kiekvienam tenka stovėti ir kovoti už save. Ilgalaikiai ir stabilūs santykiai yra reti. Mes statome sienas, o ne kuriame vienybę su visuomenės atstumtaisiais ar tais, kurie nespėja gyventi šiandien pasaulio diktuojamu ritmu. Vyraujantis santykių modelis – sveikas prie sveiko, ligonis prie ligonio, turtingas prie turtingo, senelis prie senelio, jaunas prie jauno ir t. t. – tai akstinas žmonių socialinei izoliacijai atsirasti.

Mūsų laikmetis neturi analogų. Pagrindinis diakonijos tikslas yra padėti gyventi krikščionišką kasdienį gyvenimą – šeimoje ir darbe, skatinti prisiimti įvairių pareigų, teikti įkvėpimo, vadovaujantis liuteronišku tikėjimu ir morale. Diakonijai priklauso išskirtinis vaidmuo – susieti gyvenimą ir mokymą.

Prieš 117 metų, 1904 m., per Trijų Karalių šventę Tilžėje įsteigta lietuvių evangelikų liuteronų labdaros ir kultūros draugija „Sandora“ toliau neša Evangeliją pasauliui. Dievas savo Bažnyčiai liepė skelbti Jo Žodį. Jau tuomet, kai Jėzus siuntė savo mokinius, Jis liepė jiems liudyti apie Jo atėjimą ir skelbti Jo Žodį. Tai buvo pirmasis Jo uždavinys, skirtas mokiniams. Diakonija, kaip ir Dievo Žodis, nepaiso bendruomenės rėmų. Reformacijos laikotarpiu diakonai privalėjo informuoti dvasininką apie bendruomenės moralinę būseną ir socialinę padėtį, kad pastarasis galėtų parinkti aktualią temą pamokslui. Dievo įsakymų ir Evangelijos skelbiamas Žodis įkvepia, veda ir neleidžia suklysti, atliekant diakonišką misiją. Evangelija iš tikrųjų yra vien Jėzaus Kristaus gyvenimas ir darbai mūsų labui. Jis yra Evangelija, nešanti išganymą. Esama esminio skirtumo tarp Jo ir mūsų, tarp Viešpaties darbų ir mūsų. Mes galime artintis prie Jėzaus Kristaus ir pamiršti save, tik skelbdami Evangeliją ir liudydami Jo prisikėlimą. Diakonija turi išsaugoti Dievo Žodžio ir praktinės veiklos vienybę.

Diakonijos veikla visuomet buvo glaudžiai susijusi su bažnyčia. 2007 m. gruodžio 17 d. LELB Konsistorijos sprendimu, siekiant vienyti ir koordinuoti visų diakonijų „Sandorų“ veiklą, buvo įkurta **VŠĮ Liuteronų diakonija**. Diakonijų tinklas aprėpia: Vilnių, Šakius, Jurbarką, Pagėgius, Tauragę, Šilutę, Priekulę, Klaipėdą, Kretingą, Garliavą. Galime pasidžiaugti stiprėjančia diakonijos struktūra. Diakonijų veikloje dalyvauja daug savanorių, diakonisių, parapijos bendruomenės narių, o pastaruoju metu vis daugiau įsitraukia evangelikų liuteronų kunigų bei tarpininkaujančių / bendradarbiaujančių institucijų. Šiuo laikotarpiu išlieka svarbūs tarptautiniai ryšiai ir bendradarbiavimas įgyvendinant

Europos Sąjungos projektus. VŠĮ „Liuteronų diakonija“ nuo 2016 metų bendradarbiaudama su Diakonija Schleswig Holstein, Klaipėdos universitetu, Vidaus reikalų ministerija ir dar 11-ka partnerių iš užsienio įgyvendina Interreg Baltijos jūros regiono programos tarptautinį projektą SEMPRE, SEMPRE Acc, taip pat su ilgamete partnere Diakonija Schleswig Holstein įgyvendina įvairius mažos apimties projektus „Aktion Mensch“, „Dialog“, dalyvauja LEADER projektinėje veikloje.

Mūsų bažnyčios stiprybė yra pastovus darbas su jaunimu – nenutrūkstama jaunimo centrų veikla, sekmadieninės mokyklėlės, vasaros stovyklos, giedojimo seminarai prisideda prie dvasinio diakoninio darbo Lietuvos evangelikų liuteronų bendruomenėje.

Per daugiau kaip 30 metų laikotarpį sustiprėjome ir pradėjome plėsti savo veiklas. Kai kurios diakonijos pasinaudojo galimybe įsilieti į vaikų dienos centrų sistemą. Jos sustiprino savo veiklą, teikdamos projektus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, taip sudarydamos galimybę dirbti ne vien savanorystės pagrindais, bet įdarbinti uolius darbuotojus į savo diakoniją.

Šiuo metu visoje Lietuvoje vyksta vaikų dienos centrų akreditacijos procesas, po kurio akredituotas užimtumo ir ugdymo paslaugas galės teikti tik akredituotos organizacijos. Akreditacija jau suteikta Garliavos, Tauragės, Skirsnemunės, Smalininkų ir Pagėgių vaikų dienos centrams. Parengiamieji ir infrastruktūros pritaikymo darbai šiuo metu atliekami Vilkyškiuose ir Kretingoje, kur per ateinančius metus taip pat bus įkurti vaikų dienos centrai. „Šilutės sandoros“ veiklai kol kas užtenka užsienio rėmėjų ir partnerių paramos, tačiau norime paraginti pasinaudoti galimybe teikti akredituotas paslaugas. Žinoma, ragintume ir kitas diakonijas, dirbančias su vaikais ir jaunimu, įsitraukti į socialinių-diakoninių paslaugų teikėjų gretas.

Apie „Sandorų“ atsiradimą Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčioje

Kaip prisimena Viktoras Kiauka, ilgametis Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios diakonijos „Vilniaus sandora“ pirmininkas, Vilniaus evangelikų parapijos atkūrimo bei „Sandoros“ steigimo idėja gimė, kai Lietuvoje dėl M. Gorbačiovo pradėto persitvarkymo atsirado galimybė pamėginti atsikurti naujoms bažnytinėms parapijoms, o šioms įsisteigus, šalia jų kurtis labdaros organizacijoms.

1988 m. spalio 23 d. prasidėjusio Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio Steigiamojo suvažiavimo metu, per pertrauką, prie mikrofono priėjo vienas jo dalyvių – vargonininkas Edmundas Meškauskas. Jis paragino Vilniuje gyvenančius protestantus susiburti ir įkurti religinę

bendruomenę, atkurti Vilniuje evangelikų liuteronų parapiją. Nepraėjus nė mėnesiui, lapkričio 19 d., senųjų Mokytojų namų (Vilniaus g. 35/3) „Ažuoliuko“ choro salėje įvyko pirmasis evangelikų susirinkimas. Jo metu buvo nutarta atkurti atskiras evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų parapijas ir prašyti valdžios sugrąžinti joms istorinius bažnyčių pastatus. Tuo metu pagal įstatymą reikėjo 20 žmonių parašų parapijai įregistruoti.

1989 m. kovo 8 d. vyskupas Jonas Kalvanas laikė pirmąsias atsikuriančios Vilniaus evangelikų liuteronų parapijos pamaldas Vilniaus arkivyskupijos kurijos (prie Šv. Mikalojaus bažnyčios) salėje. Po pamaldų vyskupas kreipėsi į susirinkusiuosius, sakydamas, kad parapijai reikia išsirinkti pirmininką, kuris būtų liuteronas. (E. Meškauskas nebuvo liuteronas.) 1989 m. birželio 20 d. Antakalnyje, Švietimo ministerijai priklausančioje salėje, įvyko pirmasis parapijos susirinkimas, kuriam pirmininkavo parapijietė Marta Piročkinienė. V. Kiauka prisimena, kad labiausiai pirmininke būti buvo prašoma Kristina Ivanauskienė, nes ji buvo aktyvi parapijietė. Tačiau šiai kategoriškai atsisakius (sakė, kad galėtų būti tik pirmininko pavaduotoja), iš eilės kiekvienam buvo siūloma tapti pirmininku. Taip atsitiko, kad paskutinis, kuriam pasiūlė tapti pirmininku, buvo Viktoras Kiauka. Jis greitai apsisprendė: „Maščiau – būtina darbo stažą jau turiu, o juk jei ir aš atsisakysiu, tai bendruomenė gali visai nesusikurti. Dar prisiminiau, kad Stalino laikais tokie buvo vežami į Sibirą. Vis dėlto nutariau rizikuoti.“ Šio susirinkimo metu buvo išrinktas bendruomenės komitetas iš 10 žmonių, iš jų sekretore buvo išrinkta Anna Drakšienė, išdininke – Danguolė Lažauninkaitė. Kad bendruomenė galėtų veikti, buvo reikalingas tikslus jos pavadinimas ir antspaudas. Vyskupas Jonas Kalvanas iš pradžių pasiūlė vadintis „parapija“, bet vėliau pagalvojo ir pasakė: „Ne, geriau bažnyčia.“ Ir taip veiklą pradėjo **Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčia**. Laukė nelengvas ir ilgas kelias: reikėjo ne tik įregistruoti bažnyčią, bet ir patį bažnyčios pastatą bei prieš karą evangelikams liuteronams priklausiusius pastatus atgauti.

1989 m. rugpjūčio 18 d. į Vilnių atvyko 12 žmonių grupė, kurios vadovas buvo Šiaurės Elbės (Vokietija) evangelikų liuteronų bažnyčios viceprezidentas Heningas Krameris (Henning Kramer). Savo lagaminuose jie turėjo dovanų parapijiečiams – tai buvo pirmoji labdara. Kontaktus užmezgė pats H. Krameris, susisiekęs su Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios vyskupu Jonu Kalvanu. Tuo metu užsieniečiams dar nebuvo leista laisvai važiuoti po Lietuvą. Vyskupas J. Kalvanas pasiūlė H. Krameriui susitikti su V. Kiauka, kaip Vilniuje susikūrusios evangelikų liuteronų parapijos pirmininku. Taip prasidėjo labai reikšmingas bendradarbiavimas, dėl kurio greičiau vyko bažnyčios pastato atgavimo bei lėšų bažnyčiai atstatyti surinkimo darbai.

V. Kiauka prisimena, kad 1990 m. spalio 10 d. iš Vokietijos grįžusi Kristina Ivanauskienė pasakojo, jog ten besisvečiuodama susitikusi su Tamara Schmidt (Vilniaus bažnyčios kunige), kuri patarė skubiai įkurti labdaros organizaciją, kad būtų partneris Vilniuje labdarai priimti. Ir taip **1990 m. spalio 17 d. Vilniuje buvo įkurta „Sandora“**. Viktoras Kiauka dalijasi: „Šią labdaros organizaciją pavadinti „Sandora“ kilo mintis todėl, kad 1904 m. tokiu pavadinimu Klaipėdos krašte buvo įkurta organizacija, apie kurią 1934 m. savo apžvalgoje „Lietuvių Evangelikų Draugijos „SANDORA“ darbų peržvalga 30 metų laikotarpyje 1904 - 1934“ prof. d. dr. V. Gaigalaitis rašė: „...apie įsteigimą „Lietuvių krikščioniškojo susidraugavojimo arba „Sandoros“, kuriuos mieris turėtų būti visus brolius Lietuvius suglausti ir krikščionišką meilę

tarp jų šelpti, juos žodžiu ir raštu arčiau pritraukti prie Kristaus...“. Pagalvojau, kad labai gražūs ir kilnūs tikslai ir kad mums taip pat tokios „Sandoros“ reikia ir tebus šie tikslai tęsiami.“

Užsimezgė labai geri ryšiai su Šiaurės Elbės bažnyčios diakonija Rendsburge, kurios pirmininkas buvo Piorksonas (Pörkson). 1992 m. kovo 29 d. į Vilnių atvyko ponai Piorksonas, Spletas (Splett) ir Kristiansonas (Christianson). V. Kiauka prisimena tą viešnagę kaip evangelikų liuteronų veiklos Lietuvoje plėtros pradžią: „Aš juos vežiau į Kauno, Tauragės, Šilutės ir Klaipėdos parapijas, nes jie norėjo susipažinti su galimybėmis ten pagelbėti įsteigti „Sandoras“. Šilutėje mes visi keturi nakvojome pas parapijietės Renatos Gurauskas tėvus. Tą naktį (pirmą valandą nakties) buvo įkurta „Šilutės sandora“, kurios pirmininke ir tapo Renata Gurauskas.“

Veikla Lietuvoje veikiančiose „Sandorose“

Šilutėje

Šilutės evangelikų liuteronų labdaros organizacija „Šilutės sandora“, padedant Vokietijos „Schleswig Holstein“ diakonijai, įkurta 1992 metais. Pagrindinis organizacijos tikslas – teikti dvasinę ir materialinę pagalbą Šilutės miesto ir rajono gyventojams. Diakonija yra atsakas Dievui už jo gailestingumą, tarnaujant gailestingumo darbais kitiems žmonėms. Kalbėdami apie „Šilutės sandorą“, turime prisiminti Šilutės evangelikų liuteronų parapijos kunigą Ernstą Rogą. Jis galėtų mums būti nuolankios dvasinės tarnystės ir diakoninio pasišventimo pavyzdžiu. Kunigas savo gyvenimu ištikimai liudijo Kristaus Evangeliją, kiek galėdamas padėjo fiziškai ir dvasiškai vargstantiesiems. Kun. E. Roga negailėdamas jėgų skyrė laiką ir energiją priklausomybių turintiems asmenims, nors pats ne kartą nuo jų skaudžiai nukentėjo.

Daug pastangų skurstantiesiems remti skyręs dvasininkas svariai prisidėjo, kad būtų įkurta Šilutės parapijos labdaros organizacija „Sandora“.

Astrita Liepienė, „Šilutės sandoros“ vadovė, pasakoja: „Šiuo metu lankome ir rūpinamės 114 senjorų. Daugelis iš jų – vieniši senoliai, mes juos visada aplankome ir pasveikiname gimimo dienos proga. Dovanojame dovanas – maisto paketus, pasiliegame pasisvečiuoti, pasikalbame, išklausome, kartu pasimeldžiame, pastipriname Dievo Žodžiu.

Mūsų sena tradicija, gyvuojanti jau 25-erius metus, šiemet dėl pandemijos negalėjo įvykti. Tačiau dar per Adventą visus 114 senelių aplankėme ir įteikėme po gražų kalėdinį maišelį, kuriame buvo gėrybių, kalėdinių vaisių: šokolado, kavos, kalėdinio pyrago, sausainių, krikščioniškas 2021 metų kalendorius. Seneliai labai džiaugėsi, kad nėra pamiršti sunkiu karantino laikotarpiu. Dabar, karantino metu, negalime jų lankyti, bet dažnai kalbamės telefonu, parodydami dėmesį, kad nesijaustų vieniši, siūlome savo pagalbą.

Vaikams, kurie lanko „Sandorą“, stengiamės sukurti kalėdinį džiaugsmą. Kiekvienam paruošėme po gražią dovanėlę. Diakonijoje vaikai gali pasikalbėti apie savo rūpesčius. Siekiame, kad vaikai kūribingai praleistų laisvalaikį. Globojamiems vaikams surengėme Adventinę popietę. Jie išgirdo istoriją apie Jėzaus gimimą. Vaikai

su dideliu noru lanko „Šilutės sandoros“ vaikų užimtumo veiklas. Pagrindiniai mūsų rėmėjai yra Gelsdorfo parapija (Rostoke), taip pat daug metų bendraujame su Johanitų ordinu (Berlyne).“

Vilniuje

Liudijime, kurį 1996 m. birželio 6 d. pasirašė LELB vyskupas Jonas Kalvanas jr., Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios kun. Tamara Schmidt bei dar 4 asmenys, įrašyta: „Diakoninis centras – tai gailėstingumo namai, kuriuose siekiama praktiškai įgyvendinti Bažnyčios skelbiamą Dievo meilę pasauliui per Jėzų Kristų. Šie namai visiems laikams turi būti „Vilniaus sandoros“ labdaringos veiklos centras, teikiantis pagalbą ir viltį žmonėms, kurie savo gyvenimą laiko sunkia lemtimi. Kartu jie yra Dievo meilę liudijantis tikėjimo ir draugystės simbolis.“ Diakonijos iniciatyva, 2005 m. įsteigti savarankiško gyvenimo namai. Vilniaus evangelikų liuteronų bendruomenei gražintų pastatų komplekse įrengta 12 butų. Čia dažnai vyksta senjorų Biblijos studijos, kurias noriai lanko ir parapijos nariai, organizuojamos kalėdinės vakaronės, kitos religinės šventės.

VšĮ Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios diakonijoje „Vilniaus sandora“ dirba 10 darbuotojų, Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios bendruomenės nariai, savanoriai, kurie lanko senelius, padeda jiems buityje. Savarankiško gyvenimo namuose asmenys patys rūpinasi buitimi (gaminasi maistą, įsigyja būtinus daiktus ar maisto produktus, tvarkosi kambarius ir kt.), o prireikus, bet kuriuo paros metu padeda diakonijos darbuotojas – gaminantis maistą, skalbiant, apsiperkant, tvarkant dokumentus, gaunant sveikatos priežiūros paslaugas, jis pasirūpina iškviešti gydytoją, kunigą ar vairuotoją, palydėti iki lifto, mašinos ir pan. Du kartus per savaitę namų gyventojus aplanko ir apžiūri vidaus ligų gydytojas. Gyventojams sudaryta galimybė patiems apsilankyti parduotuvėje, sutvarkyti reikalus banke ar aplankyti draugus.

„Vilniaus sandoroje“ kiekviena diena kupina įdomios veiklos, kūrybinių darbų kūrimo, naujų žinių. Nuo 1992 m. iš suaukotų lėšų finansuojamas socialiai remtinų asmenų maitinimas karšta sriuba. Neužmirštami ir ligoniai, vyresnio amžiaus vieniši bei neįgalūs žmonės. Būtiniais atvejais šiems žmonėms nemokamai teikiama parama slaugos priemonėmis, specialios lovos, neįgaliųjų vežimėliai. Kadangi „Dievas nėra šališkas, bet kiekvienoje tautoje jis priima tą, kuris jo bijosi ir teisingai elgiasi“ (Apd. 10,35), todėl pagalba teikiama visiems, kam ji reikalinga.

Kretingoje

Kretingos ev. liuteronų draugija Sandora tęsia prieškarinio lietuvių draugijos Sandora tradicijas. Tik atkūrus Lietuvos nepriklausomybę 1990 metais atsirado galimybė atkurti draugijos veiklą. Ją sudarė apie 30 aktyvių parapijos žmonių. Tais pačiais metais **Kretingos Sandora** buvo oficialiai įregistruota. Jos tikslai išliko panašūs, tai vargstančiųjų rėmimas ir evangeliškos kultūros skleidimas. Pirmąją Kretingos Sandoros pirmininke buvo išrinkta sena parapijietė, dar prisimenanti prieškarinės Sandoros veiklą, Zeigienė Marytė. Veikla prasidėjo nuo dvasinės, kultūrinės veiklos atnaujinimo, sekmadieninės mokyklėlės atkūrimo, vaikų choro repeticijų, vaikų stovyklų organizavimo. Pradėjome organizuoti viešus krikščioniškus labdaros renginius ne tik parapijiečiams, bet ir visiems norintiems dalyvauti. Iš surinktų lėšų ruošėme paketus senjorams, daugiavaikėms skurstančioms šeimoms. Skirtingu laikotarpiu tiesioginis rėmimas apėmė nuo 10 iki 100 šeimų. Pradėjus atsikurti sandoroms ir kitose parapijose pradėjome su jomis bendradarbiauti. Ypač glaudūs ryšiai užsimezgė su Klaipėdos, Šilutės ir Pagiegių sandora. Tai išplėtė veiklą, leido pagal galimybes ir poreikius dalintis surinkta ir gauta parama. Šie santykiai padėjo tvirtus pamatus vėliau su kitomis parapijų organizacijomis, įkurti Kretingos ev. liuteronų diakoniją Sandora.

Atsivėrus „geležinei uždangai“, atsirado poreikis ir galimybės užmegzti partnerinius santykius su panašia veikla užsiimančiomis organizacijomis užsienyje. Taip užsimezgė partnerystės ryšiai su įvairiomis parapijomis Vokietijoje. Evangeliška parapija Blankenfelde- Mahlow, parapija Sarbriukene, Stralzunde, Seelow. Ypač didelį poveikį Kretingos Sandoros veiklai padarė bendradarbiavimas su evangeliškomis Vokietijos organizacijomis Martin-Luther-Bund ir Gustav-Adolf-Werk e.V. Tai praplėtė paramos galimybes. Su partnerių pagalba reikalingą paramą gaudavo Kretingos ligoninė, mokykla, darželiai, gaisrinė, policija. Tuo metu visko trūko - įrangos, lovų drabužių, kompiuterių, maisto, vaistų... Taip pat tai atvėrė kelią ir kultūriniam bendradarbiavimui. Parapijiečių grupės, jaunimo, vaikų grupės, lankė vieni kitus. Chorų, orkestrų koncertai, parodos, Vokietijoje ir Lietuvoje. Bendradarbiavimas su Blankenfelde-Mahlow parapija pamažu išaugo iki bendradarbiavimo sutarties pasirašymo tarp savivaldybių 2015 metais. Bendradarbiavimas nesustoja ir dabar. 2020 m. pradėtas įgyvendinti projektas „Vaikų

dienos centrų plėtra Kretingoje“. Planuojama įsteigti vaikų dienos centrą Kretingos mieste. Prieš pat Kalėdas gautas šio projekto finansavimo patvirtinimas! Taip pat gretimame pastate, kurį „Kretingos sandora“ rūpestingai sutvarkė, planuojama įkurti 8 vietų bendruomeninius šeimos namus. Ši nauja veikla taps naujomis galimybėmis diakonijai „Kretingos sandora“ plėsti veiklą ir sukurti naujų darbo vietų. Vaikai ir paaugliai yra vieni iš pažeidžiamiausių socialinių grupių, kuriais rūpinsis „Kretingos sandora“. Daug patirties šiam darbui diakonija įgijo vykdydama „Aktion Mensch“ projektą,

kurį iniciavo VšĮ Liuteronų diakonija kartu su Rendsburgo diakonijos partneriais. Ilgą laiką „Kretingos sandora“ neturėjo nuosavų patalpų diakoninei veiklai, todėl dabar, bedradarbiaudama su Kretingos miesto savivaldybe bei ilgamečiais užsienio partneriais, galės sukurti solidžią bazę savo veikloms įgyvendinti. Kaip pasakoja šios įstaigos pirmininkas Arūnas Šulskis, greitai metu išsipildys ilgmetė svajonė pastoviai dirbti diakonijoje, ištiesti ranką negaliai turintiems vaikams, padėti jiems integruotis ir ugdyti kasdieninius įgūdžius taikant meno terapiją.

Pagėgiuose

„Pagėgių sandoros“ pirmininkas Petras Vaišvilas prisimena, kad atkūrus Lietuvos nepriklausomybę ir šalyje prasidėjus aktyviam evangelikų liuteronų parapijų gyvenimui, itin daug dėmesio iš Vokietijos diakonijos sulaukė Klaipėdos krašto bažnyčios (parapijos). Vienos kelionės su Šilutės parapijos choru metu buvo susipažinta su Ratzeburgo diakonijos darbuotojais. Tuo metu Lietuvoje humanitarinei pagalbai gauti ir teikti buvo reikalinga atskira organizacija, kurios veiklos negalėjo vykdyti bažnyčia. Ir taip 1995 m. birželio 28 d. juridinių asmenų registre įregistruota Pagėgių evangelikų liuteronų parapijos labdaros organizacija „Pagėgių sandora“.

„Prasidėjus draugystei su Ratzeburgo diakonija, ne vieną kartą buvome pakviesti susipažinti su diakonijų darbu Vokietijoje. Ir tai ne viskas, – pasakoja P. Vaišvilas. – 1996 m. gavus finansinę pagalbą iš Rensburgo, Pagėgiuose buvo pastatyti diakonijos namai. Prie šio projekto įgyvendinimo visokeriopa prisidėjo tuo metu Ratzeburgo diakonijoje dirbę ponai Jurgenas Kluckertas (Jurgen Kluckert) ir Peteris Kratschas (Peter Kratsch). Per šiuos du žmones buvo finansuojamas ir tolesnis „Pagėgių sandoros“ darbas. Iš mūsų pusės labai aktyviai prisidėjo tuo metu dirbęs kunigas Ridas Tamulis. Vaikų maitinimą finansiškai rėmė ir „Tėviškės parapija“ (moterų draugija) iš Čikagos (JAV).“

Pirmaisiais „Pagėgių sandoros“ gyvavimo metais buvo teikiama humanitarinė pagalba nepasiturintiems ir senyvo amžiaus žmonėms, sunkiai vaikščiojantys parapijiečiai sekmadieniais buvo atvežami į pamaldas. Taip pat buvo dalijami maisto produktai stokojantiems, piniginės pašalpos – vienišiams ir skurstantiems vyresnio amžiaus žmonėms, kad galėtų įsigyti kuro žiemai. „Pagėgių sandoros“ pastate įrengtame medicinos kabinete buvo leidžiami vaistai ir matuojamas kraujospūdis.

Visos organizacijos vykdomos veiklos buvo finansuojamos iš rėmėjų skirtų lėšų. Nuo 1999 m. birželio 1 d. „Pagėgių sandoros“ patalpose maitinami vaikai iš asocialių, nepasiturinčių, daugiavaikių ir nuo priklausomybių kenčiančių šeimų. Norėtusi paminėti ponus M. ir A. Malien, U. ir K. Geesman, ilgus metus skyrusius paramą vaikų maitinimui. „Pagėgių sandora“ kartu su „Šilutės sandora“ ir Šlėzvigo-Holšteino diakonija įgyvendino „Aktion Mensch“ socialinį projektą „Narkotikų ir alkoholio vartojimo prevencija tarp jaunimo pasienio zonoje“.

Parašius projektą ir gavus finansavimą, nuo 2020 m. sausio 1 d. pradėjo veikti „Pagėgių sandoros“ vaikų dienos centras, jį šiuo metu lanko 25 vaikai. 2020 m. gruodžio 21 d. „Pagėgių sandorai“ suteikta teisė teikti akredituotą socialinę priežiūrą iki 2023 m. pabaigos.

Šakiuose

Šakių evangelikų liuteronų parapijoje labdaringa veikla buvo vykdoma dar prieškario Lietuvoje: remiantis kun. Henriko D. Srokos surinktais duomenimis, 1912 m. evangelikai rėmė vargšus, mokyklas, kunigų našles ir našlaičius, akluosius, būsimus kunigus, Raudonojo kryžiaus, misionierių veiklą ir kt. Įdomus ir vertas paminėti istorinis faktas ir sutapimas, kad 1912 m. buvo skirta parama Kiolne (Vokietijoje) įkurtai sirų našlaičių prieglaudai, o po šimto metų, 2014 m., į Lietuvą buvo atgabenta ir priglauta 40 sirų krikščionių. Sirijos pasienyje esančiame

Turkijos mieste Gaziantep kartu su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro patarėju juos pasitiko ir į Lietuvą atlydėjo Šakių ir Sudargo evangelikų liuteronų parapijų klebonas V. Kelertas. Sirų šeimos apgyvendintos visoje Lietuvoje, evangelikų liuteronų parapijose, taip pat ir Šakių diakonijoje.

Diakoninė veikla Šakiuose tęsiama daugiau nei 25 metai. Organizuojamos labdaros siuntos, kartu su tarptautiniais partneriais lankomos ir teikiama parama sunkiai gyvenančioms rajono šeimoms, padedama socialines paslaugas teikiančioms įstaigoms. Diakonijos „Šakių sandora“ steigėjo kunigo V. Kelerto iniciatyva 2005 m. senojoje klebonijoje įkurti vaikų globos namai.

Iki 2005 m. Šakiuose netekę tėvų globos vaikai

gyveno vaikų darželyje „Klevelis“. Matydamas ne pačias tinkamiausias dėl mažo gyvenamojo ploto vaikams gyventi sąlygas kun. V. Kelertas iniciavo pokyčius: palaikomas Švedijos bei Vokietijos evangelikų liuteronų parapijų bei sulaukus finansinės paramos Šakių evangelikų liuteronų parapijos klebonijoje įrengė vaikų globos namus, kuriuose nuo 2005 m. iki 2020 m. pagalba buvo suteikta beveik 400-tams likusiems be tėvų globos vaikų. Nuo 2007 m. Šakių

vaikų globos namuose veikia ir struktūrinis padalinys – dienos užimtumo centras sutrikusio intelekto asmenims, kuriame jie mokosi įvairių buitinių, higienos, savitvarkos, bendravimo įgūdžių, reikalingų savarankiškam gyvenimui, gamina suvenyrinius keramikos dirbinius, rankų darbo muilą ir kitus gaminius, užsiima edukacinėmis, pažintinėmis veiklomis. Čia vyksta ir AA susirinkimai, įrengtos patalpos pilnametystės sulaukusiems globotiniams, atsidūrusiems krizinėse situacijose.

Iki 2014 m. visi vaikai gyveno viename pastate, tačiau didėjant gyventojų skaičiui atsirado poreikis plėsti gyvenamąsias patalpas. Įgyvendinus Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą viename naujai pastatytame pastate buvo įrengti keturi butai su atskirais įėjimais. Vaikų gyvenimas tapo dar labiau kokybiškesnis.

Šakių vaikų globos namų darbuotojai gerosios darbo patirties sėmėsi iš partnerinių vaikų globos namų (ev. Kinderdorf Johannesstift) Vechtoje (Vokietija, Žemutinė Saksonija). Remdamiesi ilgamete Vokietijos socialine politika bei atsižvelgdami į numatytą iki 2023 m. gruodžio 31 d. įgyvendinti institucinės globos pertvarką Lietuvoje, Globos namų vadovai mano,

kad mūsų šalyje taip pat turėtų būti galimos įvairios globos formos: tiek šeimoje, tiek šeimynoje, tiek socialinės globos namuose. Tradicinių konfesijų bendruomenių įsteigti vaikų globos namai turėtų būti prilyginti bendruomeniniams vaikų globos namams. Šiuo metu Šakių vaikų globos namuose gyvenantys vaikai jaučia tvirtą bendruomeniškumo jausmą, namiškiais vadina ne tik lietuvius, bet ir švedus bei vokiečius, ypatingai iš Saksonijos (Vokietija) atvykstančius Johannes Kunze su savo komanda, kurie į šiuos namus su pagalbos misija užsuka kelis kartus per metus.

Šiuo metu keturiose vaikų globos namų šeimynose gyvena 26 vaikai ir jaunuoliai. Antrus metus diakonijoje tarnaujantis kun. Juozas Mišeikis globos namuose atlieka sielovadininko tarnystę, vadovauja vakaro maldai, jo iniciatyva vyksta grupiniai ir individualūs užsiėmimai, organizuojamos krikščioniškos stovyklos bei laisvalaikis. Kaip sako kun. Juozas, vaikams dažniausiai trūksta pasitikėjimo aplinkiniais, savimi ir motyvacijos gyvenime. Ankstyvoje vaikystėje patyrus nemažai nusivylimų, jiems tenka ilgai mokytis, suprasti ir priprasti, kad jie nėra vieniši, bet yra Tas, kas juos besąlygiškai myli, globoja ir saugo.

Nuo 2006 m. Šakių vaikų globos dirbanti Daiva Kalinauskaitė-Kelertienė planuoja vaikų globos namų veiklą, jų vystymo strategiją, rūpinasi personalo atranka, darbuotojų motyvacija, dvasiniu globos namų gyvenimo turiniu, inicijuoja ir palaiko bendradarbiavimo ryšius su diakonijos partneriais iš JAV, Latvijos, Švedijos.

Šakių parapija ne tik gauna paramą iš Vokietijos, Švedijos, JAV, vietinės bendruomenės, ūkininkų, tačiau ir patys dalija labdarą. Gautais drabužiais, patalyne, rankšluosčiais paremia apie 600 vargingai gyvenančių Šakių rajono šeimų. Šakių vaikų globos namams vadovaujantis kunigas V. Kelertas liudija: „Šiandien mums labiausiai trūksta ne materialinių, o dvasinių dalykų – daugiau tikėjimo, meilės, vilties. Juk geras žodis, atjauta nieko nekainuoja, bet to dažniausiai šiandien ir pasigendama.“ Todėl savo globotinius jis moko matyti ne tai, ko jie neturi, o tai – ką turi ir kuo gali padėti kitiems.

Vyžiuose

Prieš 12 metų Šilutės rajone, Vyžių kaime, įsikūrusi reabilitacinė bendruomenė tęsia savo aktyvią ir prasmingą veiklą. Daugiau nei dešimtmetį priklausomų asmenų bendruomenė rūpinasi **VŠĮ „Gabrielius“**, vadovaujama direktoriaus kun. Valdo Miliausko. Jo iniciatyva, kuriamas dvasinis centras priklausomiems asmenims. Nedrąsus įėjimas pro atvertas bendruomenės duris dažnam būna paskutinė gyvenimo viltis. Būti priimtam, suprastam, pajauti atjautą, patirti artimo meilę ir išgirsti Gerąją Naujieną, kuri yra ir tau, žmogau, skelbiama!

Ištisus metus šie vilties namai būna beveik pilni. Vienu metu jie talpina 25 asmenis. Per metus vyksta daugiau nei 200 konsultacijų priklausomiems asmenims bei jų šeimos nariams. Priklausomybė nesirenka nei amžiaus, nei socialinės padėties: reabilitacijos centre būta ir solidžias pareigas užėmusių asmenų, ir nepilnamečių, ir jaunas tėvas su metų dar neturinčia dukryte. Tėvas statė blaivaus gyvenimo pamatus, o dukrytė išmoko vaikščioti ir sutiko pirmąjį savo gimtadienį. Įvairūs žmonės ir dar įvairesni jų likimai: vieni keičia savo gyvenimą ir sėkmingai kyla blaiviam gyvenimui, kiti, perdėtai pasitikėdami savo galimybėmis, krenta atgal į priklausomybių liūną, tretiems, visuomenės ir šeimos narių atstumtiesiems, bendruomenė tampa

paskutiniais jų žemiškojo gyvenimo namais, o jos nariai – tikėjimo broliais.

Savo namais rūpintis, atkurti ir išlaikyti Vyžių parapijos pastatus padeda partnerių parama: pradėtas kapitalinis ūkinio pastato atstatymas, tvarkoma bažnyčia ir prieigos. Kaip pasidalijo pats reabilitacijos centro vadovas: „Turėjome svajonę – teikti bendruomenei papildomą paslaugą ir tokiu būdu sukurti darbo vietą bei pajamų įstaigai išlaikyti, kurių, nepaisant karšto darbo, labai trūksta. Padedami vietos veiklos grupės „Lamatos Žemė“, ruošėme projektą ir įsigijome vikšrinį ekskavatorių su transportavimo platforma. Tai didelis žingsnis mums, dideli įsipareigojimai...“ Pirmas didelis darbas buvo Klaipėdos šv. Jono bažnyčiai atstatyti reikalingų archeologinių darbų atlikimas kartu su profesionalia archeologų komanda. Buvo išties jaudinantis momentas, kai paties VŠĮ „Gabrielius“ vadovo kun. V. Miliausko valdomas ekskavatorius mažais užgriebais atidengė sovietmečiu suniokotos istorinės Šv. Jono bažnyčios pamatus, įrenginius, įvairias duženas ir net tikėjimo brolių kapus.

„Į 2021 metus žengiame su pasitikėjimu Dievu ir pasiruošę priimti viską iš Jo rankų – nesvarbu, ar tai džiaugsmas, ar liūdesys, ar sunkumai. Tokia tarnystė – būti šviesa pasiklydusiam, vienišam ir piktam. Mūsų misija – atspindėti Kristaus mokymą“, – su viltimi į ateitį žvelgia kun. V. Miliauskas.

Garliavoje

Garliavos diakonijos centras, bendradarbiaujant su Šlėzvingo-Holšteino diakonija, duris atvėrė 2018 m. rugpjūčio 18 d. Centras buvo akredituotas trejiems metams teikti vaikų dienos priežiūros paslaugas. Tai vienintelis vaikų dienos užimtumo centras Garliavoje. Jo darbuotojai, bendradarbiaudami su švietimo įstaigomis, pastebi, jog tokie centrai ypač svarbūs, nepriklausomai nuo to, ar įkurti didmiestyje, ar kaime, nes probleminių ir socialinės rizikos šeimų apstu visur. Vykdamas dienos užimtumo veiklą vaikams, įtraukiami šeimos nariai, teikiamos dvasininko konsultacijos.

Garliavos diakonijoje vykdoma ir kitokio pobūdžio veikla – pagalba moterims, grįžtančioms į visuomenę po reabilitacijos priklausomybių gydymo centre ir įkalinimo pataisos namuose.

Kun. Arvydas Malinauskas, pasakodamas apie savo patirtį diakonijos centre, atkreipia dėmesį, kad daugumai žmonių, kurių laiką praleidusiems „šalia“ visuomenės, t. y. atlikusiems laisvės atėmimo bausmę ar gydymo / reabilitacijos programą, nėra lengva integruotis visuomenėje, ypač jeigu jie grįžta į tą aplinką, kurioje susiduria su rizika vėl nusikalsti arba pasiduoti žalingiems įpročiams. Be to, dalis žmonių, ilgesnį laiką praleidusių įkalinimo įstaigose, būna praradę jau ir taip silpnus socialinius įgūdžius. Pvz., kai kurios moterys iš pataisos namų dar niekada nėra buvusios šiuolaikiniuose prekybos centruose, nežino, kaip apsipirkti. „Tokiems žmonėms reikalinga „tarpinė stotelė“, kurioje jie galėtų ramiai, be didesnės įtampos, prisitaikyti prie gyvenimo, išmokti gyventi be nuolatinės priežiūros, išvengtų neigiamos įtakos, – dalijasi

kun. A. Malinauskas. – Svarbu ne tik saugi fizinė vieta gyventi, bet ir socialinis, bendražmogiškas ryšys, leidžiantis jausti, kad yra žmonių, kuriais galima pasitikėti, kurie gali patarti, padėti. Mano, kaip kunigo, pareigos neapsiriboja malda. Šioms moterims svarbus ir žmogiškas bendravimas, padaršinimas, vilties palaikymas. Kartais problemos, su kuriomis jos susiduria, yra buitinės, pvz., kaip išjungti elektrinę orkaitę, o kartais – dvasinės ar egzistencinės: kodėl Dievas neapsaugo nuo nusikaltimo? Kokia prasmė gyventi dorai, daryti gera?“

Kunigas pasakoja, kad jo vaidmuo įvairus: kunigas, vyresnis brolis, draugas, patarėjas, mat tenka spręsti ir centro gyventojų tarpusavio konfliktus, kylančius dėl skirtingų charakterių, vertybių, požiūrio į įvairius dalykus, netgi į maisto gaminimą. „Lietuvoje pastaruoju metu plačiai vartojama sąvoka „dvasinis palydėjimas“, tai reiškia – buvimas šalia, ėjimas kartu gyvenimo kelyje. Manau, tai geriausiai išreiškia tai, ką atlieku: būnu šalia, – apibendrina kun. A. Malinauskas. – Siekiame, kad centre gyvenančios moterys pradėtų jaustis pakankamai savarankiškos, suprasti, jog jomis pasitikima, kad išėjusios iš centro ir pradėjusios jau visiškai savarankišką gyvenimą pačios daugiau pasitikėtų savimi. O apsigyvenusios savarankiškai irgi bet kad gali su mumis susisiekti. Yra moterų, gyvenusių centre, kurios ir toliau bendrauja, užsuka pasikalbėti, netgi rūpinasi centro reikalais.“

Tauragėje

Tauragės evangelikų liuteronų parapijos tarybos narė R. Miliškevičienė papasakojo, kad parapijoje aktyvus gyvenimas vyko dar tarpukario Lietuvoje. Čia skirtingose srityse veikė net kelios evangeliškos organizacijos.

1923 m. įkurta „Pagalbos“ sąjunga, kurios iniciatyva buvo rengiami jaunimo susirinkimai, paskaitos, ideologiniai kursai, ruošiamos iškilmės, vaidinimai, organizuojamos ekskursijos į kaimynines parapijas. Organizacija įsteigė ir išlaikė bažnytinį chorą, dūdų orkestrą, evangelikų vaikų mokyklą, bendrą mokytojų seminarijos auklėtiniams, rengdavo vakarus su tautine programa, rengdavo loterijas, net išlaikė ikimokyklinio amžiaus vaikų darželį.

„Sandoros“ draugija rūpinosi kultūriniu parapijiečių gyvenimu ir labdara. Matydama, kad parapijoje daug ligotų, senų, neaprūpintų žmonių bei našlaičių, nusprendė įkurti prieglaudą (1928 m.), tam tikslui išnuomotas ir pačių parapijiečių pastangomis įrengtas Tauragės dvaras. Čia buvo organizuojami mergaitės namų ruošos kursai. Prieglaudą maistu, rūbais, įrankiais ir pinigais kunigo A. Vymerio paraginti rėmė patys parapijiečiai, taip pat aukų prieglaudai išlaikyti gaudavo iš kitų parapijų, prisidėjo Lietuvos vyriausybė, Klaipėdos krašto direktorija.

1936 m. gegužės 11 d. įregistravus Lietuvos evangelikų sąjungą, apjungusią visas evangelikų liuteronų organizacijas, jos skyrius įkurtas ir Tauragės parapijoje. Sąjungos skyrius teikė savo nariams istorinių bei kultūrinių žinių iš Lietuvos praeities, rengė paskaitas apie Mažosios Lietuvos rašytojus ir kultūros veikėjus, apie gerą lietuvių kalbos mokėjimą, daug dėmesio skyrė parapijos jaunimui bei tinkamam jo auklėjimui, prisidėjo prie šventadienio mokyklų, vaikų darželio išlaikymo. Tauragės skyrius išlaikė bažnytinį chorą ir orkestrą, o į 1938 m. surengtą giesmių šventę atvyko visų Lietuvos parapijų bažnytiniai chorai.

Deja, bet aktyvią veiklą ir ateities planus Tauragės parapijoje sugriovė greitai Lietuvoje įsigalėjusi tarybų valdžia.

Kun. Mindaugas Dikšaitis pasakoja, kad po Lietuvos nepriklausomybės atgavimo pradėjus kurti diakoninės tarnybos užuomazgoms, Tauragės evangelikų liuteronų parapija dalydavo labdarą: rūbus, avalynę, maisto produktus, vaistus. Veikla buvo vykdoma atgautoje parapijos klebonijoje. Šiuo metu parapijos diakoninė tarnyba aktyvią diakoninę veiklą vykdo ne tik Tauragėje, bet ir jos apskrityje. Kunigas džiaugiasi neatlygintinai tarnaujančiomis moterimis, kurios ne tik dalija labdarą, iš JAV gautas slaugos priemones, bet ir pačios gamina įvairius rankdarbius, rengia mugės, o už surinktas aukas perka maisto produktus, su giesme bei malda aplanko vienišus senelius ar pasiligojusius parapijiečius, kurie dėl sveikatos problemų negali lankyti bažnyčios, kartu su jais dalijasi gyvuoju Dievo Žodžiu, išklauso, bendrauja, ruošia kalėdines dovanėles.

Taip pat jau 10 metų parapijos moterys padeda organizacijai „Maisto bankas“: dalija sausus maisto daivinius labiausiai nepasiturinčioms miesto šeimoms.

Jau septintus metus Tauragės liuteronų parapijos įkurta VšĮ „Fundatio Pietatis“ organizuoja vaikų dienos centro veiklą, kur vaikai iš socialiai pažeidžiamų šeimų gali susirinkti po mokyklos, paruošti pamokas, pavalgyti ir pažaisti.

Klaipėdoje

Veiklos pradžią Klaipėdos "Sandora" skaičiuoja nuo 1989 metų. Tais metais susibūrė iniciatyvinė grupė, o pirmasis šios grupės susirinkimas įvyko 1990 metų gruodžio 15d. Šio susirinkimo tikslas buvo atnaujinti evangelikų liuteronų draugijos "Sandora" veiklą, paruošti įstatus bei išrinktas iniciatyvinės grupės branduolys. Tam, kad žmonės, kurie dirbs šį darbą, artimiau susipažintų su buvusiu "Sandoros" darbu, jos įkūrėju kunigu misionieriumi Kristupu Lokiū bei jo darbo tęsėju nuo 1904 metų kun. V. Gaigalaičiu, buvo pakviestas Klaipėdos universiteto doc. Albertas Juška, kuris supažindino su tuometiniu "Sandoros" darbu.

Magdalena Piklaps, ilgametė „Klaipėdos sandoros“ vadovė, pasakoja: atsikūrusi "Sandora" pradžioje neturėjo nei savo pastogės nei lėšų. Mes glaudėmės mūsų bažnyčioje ir jautėme didelę tuometinio kun. Kurto Moro paramą. Buvusiose Šv. Jokūbo bažnyčios patalpose, (tuometinis

restoranas "Neptūnas") įsirengėme biurą, vaistinę, sandėlius gautai labdarai, bei mažą salę susirinkimams, žinoma, su "Diakonisches Werk" Rendsburg pagalba. Taip pradėjome veiklą jau turėdami pastogę. Savo didžiule patirtimi ir parama su mumis pasidalino ponas Dieter Christiansen iš Rendsburgo.

Jau tuo metu norėta apjungti ir nurodyti gaires diakonijos veiklai Lietuvoje. Neturėjome patirties. "Diakonisches Werk" iniciatyva suorganizuotas bendras pasitarimas Klaipėdoje, tačiau per diskusijas nepriėjus bendros nuomonės, išsiskirtėme. Kaip partneriai mums buvo priskirta Pinneberg parapija su kun. Thorsten Schweda, kuris labai rūpestingai mus globojo. Buvo patvirtinti pirmieji įstatai, kurie įregistruoti 1993 m. vasario 24d.

1994 m. gruodžio 3d. pasirašyta partnerystės sutartis su Pinneberg parapija. Atsirado glaudūs ryšiai su partneriais ir rėmėjais šalyje ir Vokietijoje. Mūsų darbo sąlygos pagerėjo, kai Vokietijos vyriausybė skyrė lėšų restauruoti pastatą Turgaus g. 35. Iškilmingai "Sandoros" pastatas pašventintas 1996 m. gegužės 18 d. Pasitarus su partneriais 1999m. spalio 8d. atidaryta labdaros valgykla. Turime virėją ir socialinę darbuotoją, kurios rūpinasi valgylos lankytojais. "Sandoros" atstovai dalyvauja

konferencijose, organizuojame kultūrinius renginius, išvykas, senjorų popietes ir susitikimus. Studentai gali atlikti praktiką mūsų diakonijoje. Globojame daugiavaikes šeimas, senelius, vienišus ir ligotus žmones. Pagal galimybę sušelpiame higienos priemonėmis, galime pasiūlyti neįgaliųjų vežimėlių, vaikštynių, lazdų. 2020 m. liepos 8d. įvyko ataskaitinis rinkiminis susirinkimas. Po 31 metų nebekandidatavau į pirmininkus. Man suteiktas "Klaipėdos Sandoros" garbės pirmininkės vardas.

Šiame laikotarpyje jos vadovė Magdalena Piklaps palieka gilų anspaudą šios įstaigos istorijoje. "Noras padėti kitiems turi sklįsti iš žmogaus vidaus, o aš jaučiu, kad tai mano pašaukimas. Man ši veikla suteikia jėgų". Džiaugiuosi, kad jauni žmonės ateina su savo idėjomis ir siekiais, pripažino M. Piklaps.

Kaip informavo naujoji **Klaipėdos evangelikų liuteronų parapijos labdaros ir kultūros draugijos „Sandora“** pirmininkė Indrė Norvilienė, koronaviruso pandemijos metu teko sustabdyti įprastinę diakonijos veiklą. Nebevyksta giedojimai iš senųjų giesmylių, kuomet kartą per mėnesį susirinkdavo sesės ir broliai Kristuje, teko atšaukti „Pjūtis“ padėkos bei kalėdinę senjorų šventes, kai susirinkę senjorai klausydavo kun. R. Moro pamokslų, meldavosi, giedodavo, bendraudavo, vaišindavosi. Valstybei apribojus susitikimus, veiklą vykdo tik labdaros valgykla, kuri teikia maistą išsinešti. Kiekvieną dieną išdalinama 30-40 porcijų šilto maisto. Nepaisant suvaržymų, nebuvo pamiršti globojami žmonės: parapijos senjorams bei labdaros valgyklos lankytojams buvo suruoštos kalėdinės dovanėlės. Dovanėles padėjo ruošti Gargždų „Minijos“ progimnazijos 3c klasės mokiniai su mokytoja Lina Strumyliene. Jie pagamino ir užrašė šiltus sveikinimus, taip norėdami pralinksinti tuos, kurie per šventes jaučiasi ypač vieniši. Diakonijoje kiekvienas žmogus vertinamas vienodai, kadangi kiekvienas iš jų yra sukurtas pagal Dievo paveikslą. Jėzus Kristus numirė ir prisikėlė dėl kiekvieno iš mūsų. Kur Kristus, ten yra ir bažnyčia, tiesianti paramos ir pagalbos ranką. Diakonija ir bažnyčia šiuo požiūriu yra nedalomas vienis!

Priekulėje

Galima pasidžiaugti įkurta diakonija „**Priekulės sandora**“ ir jos vadovu Dariumi Mizgeriu. Tai pati jauniausia „Sandora“ Lietuvoje. Labai prasminga, kad nedidelėje Priekulės parapijos bendruomenėje yra aiški ekleziologinė diakonijos motyvacija. Visų bendruomenės narių gyvenimas turi turėti kryptį: iš Dievo garbinimo ir Šventosios Vakarienės – į tarnystei skirtą gyvenimą.

Jurbarkė

„**Jurbarko sandora**“ didžiąją paslaugų dalį orientuoja į šeimas. Kunigaujant Jurgiui Gavėniai (apie 1941- 1948 metus), parapijos senojoje klebonijoje prieglobstį rasdavo šeimos ar vieniši žmonės, kuriuos persekiojo sovietų ar nacių valdžia. Klebonijoje, kartu su kunigo šeima, gyvendavo 6–10 vaikų ir jaunų žmonių, kurie buvo išlaikomi, lankydavo mokyklą ar gimnaziją. Tuo pačiu metu jie būdavo krikščioniškai auklėjami – giedodavo jaunimo chore, vykdavo Biblijos studijos, kiekvieną savaitgalį vykdavo jaunimo valandėlės su auklėjimo ir švietėjiškais pamokomis, buvo organizuojamos išvykos.

Tęsdama parapijinės diakoninės veiklos tradicijas, „Jurbarko sandora“ yra įsteigusi diakonijos filialus Skirsnemunės ir Smalininkų parapijose. Nuo 2011 m. veikla vykdoma Skirsnemunės vaikų dienos užimtumo centre, o 2018 m. įkurtas vaikų dienos užimtumo centras Smalininkų miestelyje. Diakonija „Jurbarko sandora“ baigia rekonstruoti prieš ketverius metus įsigytą buvusį vaikų darželio pastatą Smalininkuose. Šeimos gerovės centre įsikurs jau šiuo metu Smalininkuose veikiantis vaikų dienos centras bei savarankiško gyvenimo namai. Platesnis teikiamų paslaugų spektras dar derinamas, atliekami paskutiniai statybos apdailos darbai. Planuojama, jog oficialus atidarymas vyks po pandemijos, 2021 m. vasarą.

Diakonijų dienos centruose organizuojamos paslaugos tiek vaikui, tiek jo šeimos nariams. Diakonijos prioritetas – greta diakoninių-socialinių paslaugų – sudaryti sąlygas vaikų ugdymui bei švietimui. Centruose dirbantys specialistai deda dideles pastangas, kurdami programas, kurios prisidėtų prie vaikų švietimo ir edukacijos, šeimų santykių stiprinimo, krikščioniško švietimo.

2020 m. pavasarį, plečiant teikiamų paslaugų spektrą, Jurbarko mieste įkurtas krizių centras. Pagalba mamoms su vaikais, socialinės paslaugos teikiamos visą parą. Šiuo metu centre gyvena 5 mamos ir 14 vaikų. Taip pat šeimas konsultuoja kunigas. Mamoms su vaikais krizių centre tenka apsigyventi nuo 3 mėn. net iki 1,5 metų. Tai nėra lengvas laikas, tad tenka daug konsultuoti, bendrauti, formuoti šeimos sampratą ir vertybes, padėti surasti priežastis, dėl kurių šeima atsidūrė krizių centre.

Diakoninis darbas nėra statistika, reitingai, į kuriuos orientuojasi valstybinės institucijos.

Organizuodama kompleksines paslaugas šeimai, „Jurbarko sandora“ siekia, jog vaikų ir šeimos atskyrimas nebūtų laikomas kaip vienas iš problemos sprendimo būdų. Diakonijos darbuotojų atsidavimas šiam nepaprastam darbui yra ir Bažnyčios suinteresuotumo išraiška. Ji deda visas pastangas, kad būtų išsaugotos šeimos.

2017 m. „Jurbarko sandora“ kartu su Jurbarko švietimo centru ir Jurbarko rajono savivaldybe pradėjo įgyvendinti projektą „Kompleksinės paslaugos šeimai Jurbarko rajono savivaldybėje“, finansuojamą iš Europos Sąjungos lėšų. Projektas dėl akivaizdžios naudos vietas bendruomenei buvo pratęstas dar dvejiems metams.

Dideliu iššūkiu diakonijai tapo tokio masto projekto administravimas, tačiau dabar džiaugiamės įgyta patirtimi ir nuveiktais darbais, kurie toliau tęsiami. Viso projekto įgyvendinimo metu buvo organizuojami pozityvios tėvystės mokymai, senjorų mokymai apie Z kartą, besilaukiančių mamų mokymai, psichologo, teisininko individualios ir grupinės konsultacijos, mediacija, sociokultūrinės veiklos, stovyklos ir kitos paslaugos. Nuo projekto pradžios skaičiuojama, jog tikslinės paslaugos pasiekė virš 1400 asmenų! Didelis paskatinimas dirbti, kai akivaizdu, jog paslaugų reikia ne tik socialinėje atskirtyje gyvenantiems žmonėms. Deja, pasaulinė pandemija ir paskelbtas karantinas visoje Lietuvoje formuoja kitokius paslaugų teikimo modelius.

Karantino laikotarpiu diakonija teikia ne tik socialines paslaugas. Sulaukusi Jurbarko rajono savivaldybės administracijos prašymo, diakonija teikia sielovadinę pagalbą Jurbarko krašto žmonėms, kurie jaučiasi vieniši, patiria atskirtį. Vietos spaudoje paskelbus kunigo kontaktinius duomenis, Jurbarko krašto žmonės kreipiasi ir gauna dvasinę pagalbą bei palaikymą pandemijos metu. Norisi, kad kuo daugiau žmonių rastų ryšį su Dievu, atrastų tikėjimą, viltį ir meilę – tris svarbiausias krikščioniško pasaulio vertybes, kurios užtikrina žmogaus laimę ir pagijimą.

Viena iš naujovių, kurią inspiruoja dabartinė situacija, yra diakonijų ir valstybinių sferų bendradarbiavimas. Mums svarbu, kad į šį bendradarbiavimą įtrauktume biblinės žmogaus sampratos išsaugojimą ir akcentavimą. Bendradarbiaudama su kitomis valstybinėmis įstaigomis, Bažnyčia privalo būti kaip šviesa. Diakonija turi rūpintis, kad žmogus gerai suprastų Evangelijos naujieną. Tik tada galime sakyti, kad diakonija veikia ne vien žodžiais, bet ir darbais visose žmogaus būties dimensijose. Juk šį, krikščioniškąjį savitumą turintį, diakonijos darbą atliekančių žmonių veikloje aplinkiniai atpažįsta paties Kristaus meilės ženklus. „Kaip Aš jus pamilau, kad ir jūs mylėtumėte vienas kitą“ (Jn 13,34)

Parengė kun. Mindaugas Kairys, VšĮ Liuteronų diakonijos direktorius